

Översyn av Danderyds- modellen för idrotts- anläggningar

Rapport

18 januari 2021

Uppdraget

Kommunstyrelsen beslutade den 15 juni 2020 (§ 93) att uppdra åt kommunledningskontoret att genomföra en översyn av den så kallade Danderydsmodellen för upplåtelse av mark för idrottsanläggningar. Beslutet att översynen skulle rapporteras till kommunstyrelsen senast till sammanträdet den 23 november 2020 justerades av kommunstyrelsens arbetsutskott den 7 september 2020 (§ 51) till den 18 januari 2021, för att ge kultur- och fritidsnämnden tillräckligt med tid för att avge sitt yttrande om översynen.

Projektgruppen har letts av Lina Pennlert. Den har i övrigt bestått av följande personer.

- Ekonomichefen Björn Wallgren, kommunledningskontoret
- Kultur- och fritidschefen Håkan Arfwedson, bildningsförvaltningen
- Anläggningschefen Pierre Nystedt, bildningsförvaltningen
- Kommunjuristen Helena Meier, kommunledningskontoret

Danderydsmodellen

Med begreppet Danderydsmodellen avses en avtalskonstruktion enligt vilken kommunen upplåter mark för vissa idrottsanläggningar till föreningar. Föreningarna ansvarar för tillkomsten av anläggningarna och har möjlighet att söka om att kommunen ingår borgensåtagande för lån för anläggningarna. Utöver själva nyttjanderätten reglerar avtalen också underhåll, skötsel, reklam, omklädningsrum, fördelning av tider med mera.

Kortfattat går Danderydsmodellen för fotbollsplaner ut på att

- kommunen upplåter genom ett nyttjanderättsavtal ett markområde vederlagsfritt till en fotbollsförening
- fotbollsföreningen upplåter markområdet till ett av föreningen ägt aktiebolag som införskaffar och sedan äger en konstgräsanläggning på markområdet
- aktiebolaget "hyr" ut konstgräset till föreningen
- fotbollsföreningen fördelar tider till sig själv och andra föreningar på konstgräsanläggningen
- fotbollsföreningen ansvarar för det periodiska underhållet av konstgräset
- kommunen svarar för och bekostar det löpande underhåll och drift av konstgräset under det som är normalsäsong och som förutsätts omfatta tiden från vecka 14 till och med vecka 46.

I modellen ingår att kommunen erbjuder borgen till föreningarna om föreningarna upptar lån som deras konstgräsbolag kan nyttja för att bekosta konstgräsanläggningarna. Säkerheten består i att föreningarna utfäst sig att kommunen ska få köpa konstgräsanläggningarna om kommunen måste infria ett borgensåtagande. Problemet med det är, kortfattat, att föreningarna inte kan lova något på sina bolags vägnar och att en konkurs medför att anläggningarna högst sannolikt inte kan överlåtas till kommunen.

Redovisning från bildningsförvaltningens kultur- och fritidsavdelning

Som en del i översynen har bildningsförvaltningens kultur- och fritidsavdelning, genom anläggningschefen Pierre Nystedt, lämnat följande redovisning.

Bakgrund

Föreningar investerar i idrottsanläggningar på eget initiativ och med egna medel i samråd med kommunen och med kommunen som borgensman. I vissa fall har privatpersoner finansierat mindre konstgräsplaner på idrotts- och fastighetsmark främst vid olika grundskolor i kommunen.

Danderydsmodellen finns inte bara för fotbollsverksamhet utan också för tennis- och curlinganläggningar. 1998 färdigställdes två överbyggnader över befintliga ispister på Stockhagen IP och Enebybergs IP för att möjliggöra en längre issäsong. 2016 köptes dessa tillbaka av kommunen och är nu helt i kommunal förvaltning.

Runt 2010-talet etablerades totalt elva konstgräsplaner i kommunen enligt modellen; på Enebybergs IP, Danderydsvallen IP, Djursholms IP, Stockhagen IP och idrottsanläggningen vid Danderyds gymnasium. Danderyds kommun hade inte haft kapacitet att anlägga så många konstgräsplaner på så kort tid, både på grund av administration, i form av planering och projektering, och på otillräckligt utrymme i investeringsbudgeten.

Uppskattningsvis hade etablering av en fullstor konstgräsplan kostat kommunen cirka 8 - 9 miljoner kronor, på grund av att rådande markförhållanden på idrottsplatserna krävde omfattande markberedning och fyllning för att ge marken mer bärrighet. En re-investering, alltså att byta ut endast själva konstgräset och eventuellt den sviktande padden under konstgräset kostar uppskattningsvis 1,5 - 3,5 miljoner kronor beroende på val av konstgräs och infill. Det finns idag en mängd olika varianter av infill; SBR¹, EPDM², TPE³, kork, e-kork och Biofill⁴. Det mest kostnadseffektiva valet är SBR som är återvunna maskin och bildäck. SBR påvisar också goda spelegenskaper.

Europeiska däcktillverkare har sedan 2010 fasat bort PaH:er⁵ i däcktillverkningen efter beslut i den europeiska kemikalieinspektionen. Flertalet studier påvisar ingen ökad miljö- eller hälsorisk med SBR jämfört med TPE eller EPDM-granulat. Alla tre varianter är mikroplaster i sin ursprungsform. Om dessa finns i konstgräsplan och inte sprids till vattendrag och natur påverkar de miljön minimalt. Andra studier visar också att urlakning av granulat är av mindre betydelse.

Danderydsmodellen möjliggjorde en snabb etablering och ökade antalet nyttjandetimmar i kommunen avsevärt på kort tid. En konstgräsplan ger 2 500 – 3 000 nyttjandetimmar per år i förhållande till en naturgräsplan som klarar cirka 500 - 600 timmar per säsong. Den snabba etableringen avspeglar sig i antalet aktiviteter och deltagartillfällen och fotbollen står för cirka 40 procent av alla aktiviteter i kommunen.

Förvaltningens perspektiv på Danderydsmodellen

Det finns stora utmaningar med Danderydsmodellen då den påverkar den dagliga driften med ibland svåra gränsdragningar och otydliga ansvarsförhållanden.

Driften inom idrottsanläggningsenheten ansvarar för den dagliga skötseln och föreningar för det periodiska underhållet. Dessa två former av underhåll sammanflätas ofta och påverkar varandra i stor omfattning. Föreningarnas åtagande är omfattande och det krävs yrkeskunskap, sakkunskap och erfarenhet av drift och skötsel för att arbeta med konstgräs och detta saknas ofta i föreningarna.

¹ Syntetiskt gummi

² En annan sorts syntetiskt gummi

³ Termoplastiskt gummi; gummiliknande material

⁴ Växtbaserat granulat

⁵ Polycykliska aromatiska kolväten: [https://www.livsmedelsverket.se/livsmedel-och-innehall/oonskade-amnen/miljogifter/polycykliska-aromatiska-kolvaten-pah?AspxAutoDetectCookieSupport=1#Vad är PAH?](https://www.livsmedelsverket.se/livsmedel-och-innehall/oonskade-amnen/miljogifter/polycykliska-aromatiska-kolvaten-pah?AspxAutoDetectCookieSupport=1#Vad%20%C3%A4r%20PAH?)

Föreningarna saknar också redskap och maskiner för att utföra underhåll och denna typ av tjänst köps ofta in av entreprenörer som fördyrar än mer för föreningarna. Föreningspersonal, nyckelpersoner i föreningar och styrelser byts ofta ut och detta komplicerar förhållandet än mer.

Definition av drift och underhåll

Drift omfattar åtgärder som syftar till att upprätthålla funktionen hos ett förvaltningsobjekt, såsom spelegenskaper mm.

Underhåll omfattar åtgärder som syftar till att återställa funktionen hos ett förvaltningsobjekt, detta omfattar påläggning granulat, lagning av konstgräset mm.

Kommunen har utfört och bekostat erforderlig belysning och staket på merparten av anläggningarna. Kommunen ansvarar också för driften av konstgräsen under normalsäsong från april till oktober. Under vintersäsong från november till mars upprättas separata vinteravtal med respektive förening och kommunen erhåller full kostnadstäckning som faktureras föreningarna.

För att skydda konstgräset och förlänga livslängden krävs ett omfattande planerat underhåll och att vinterfotbollen regleras hårdare. En möjlighet skulle vara att kommunen fördelar tider vinter och endast plogar två till tre planer för att minska slitaget och skydda miljön. Kommunen skulle då med fördel kunna byta planer varje vinter och på så sätt flytta runt vinterfotbollen. Drift av konstgräsplaner vinter är den enskilt största orsaken till spridning av granulat ut till recipient.

I dagsläget är sex planer i behov av en re-investering. Dessa planer finns på Enebybergs IP, Danderydsvallen IP och Stockhagen IP (ej SP-vallen) tre av dem är 11-spelplaner och tre är 7-spelplaner.

Om konstgräsplanerna kan nyttjas på ett effektivt och optimalt sett finns tillräckligt med konstgräsyta för föreningarnas behov i kommunen dags datum. Eftersom antalet aktiva varierar över tid efterfrågas dock mer flexibilitet i fördelning av tider. En utredning om att byta gräs mot konstgräs på Danderyds gymnasium planeras för att öka nyttjandetimmar och sänka driftskostnaderna. Gräsanläggningen är begränsad i nyttjandetimmar och säsong och kräver ett omfattande underhåll på grund av högt nyttjande.

För- och nackdelar med Danderydsmodellen

Fördelar

- Snabb etablering av konstgräs
- Lägre investeringskostnader för kommunen
- Stor rådighet för föreningarna avseende bokning och fördelning tider
- Intäktsmöjligheter för föreningar vid förhyrning
- Ökar samarbetet mellan kommun och förening
- I topp i Sverige konstgräsyta per capita invånare

Nackdelar

- Kommunen förlorar rådighet över fördelning av tider
- Svår gränsdragning på kommunens idrottsplatser avseende drift och underhåll
- Re-investeringar
- Dyrt för föreningarna, som genererar höga medlems- och spelaravgifter
- Infrastruktur och produktion (planering och projektering)
- Ansvarsförhållandena
- Fördelningen av tider
- Miljö

Rapport Danderydsmodellen

Miljöaspekter

Under 2018 presenterade Danderyds kommun rapporten ”Källor till mikroplaster i Danderyds kommun”. Bildningsförvaltningen, tekniska kontoret och miljö- och stadsbyggnadskontoret deltog alla i framtagande av rapporten.

Av rapporten framgår de primära källorna till uppkomst av mikroplaster ut i miljön. Mikroplaster kan skapa stora problem om de kommer ut i vattendrag, natur och kan vara potentiellt farlig för hälsan. Rapporten pekar ut sex primära källor; vägtrafik, konstgräsplaner, nedskräpning, hygienprodukter, båtbottnfärger och fragmentering av makroplast.

Konstgräsplanerna på kommunens idrottsplatser har inventerats av en samhälls-och miljöplanerare på tekniska kontoret tillsammans med idrottsanläggningschefen. Syftet med inventeringen har varit att få en bättre uppfattning om hur granulatet i planerna hanteras, för att förhindra spridning utanför planerna. De undersökta idrottsplatserna är Djursholms idrottsplats, Danderyds gymnasiums idrottsplats, Enebybergs idrottsplats, Danderydsvallen, Mörby bollplan och Stockhagen idrottsplats.

Det som gått igenom vid inventeringarna är följande; planernas antal, storlek och typ av konstgräsplan, det vill säga om vilken typ av fiber (”grässtrå”) som finns, vilket infill (typ av granulat och ofta sand), samt vilken typ av padd (underlag i botten av konstgräsmattan) - om det finns någon. Vidare har undersökts hur granulatet tas om hand och vilka åtgärder som finns för att hindra spridningen av granulater.

En identifierad stor spridningsorsak är plogning av konstgräsplaner vintertid. Kultur- och fritidsavdelningen har under 2018 - 2020 iordningställt snöupplag där plogsnö placeras för att skapa möjlighet att återföra granulatet till spelplan. Avdelningen har också installerat granulatfällor för att förhindra spridning via dagvattnet. Ofta ligger dagvattenbrunnarna utanför konstgräsplanerna men granulatet är en komponent i konstgrässystemet som ägs av den som äger konstgräsanläggningen. Det är svårt att veta vem som är huvudman för att förhindra spridning då kommunen enligt avtal ansvarar för drift av konstgräsplanerna under normalsäsong.

En viktig åtgärd för att förebygga läckage av mikroplaster från konstgräsplaner är ett välfungerande kunskaps- och informationsutbyte mellan inblandade parter, exempelvis en kommuns fritidsförvaltning, föreningar och miljökontor, vid upphandling och drift. Vid en eventuell upphandling av nya konstgräsplaner bör krav ställas på tydlig information om innehållet så man i möjligaste mån kan undvika att farliga ämnen kommer ut i miljön. Företagen som arbetar med konstgräs bör också ställa krav på sina leverantörer så att utvecklingen drivs mot mera hållbara alternativ.

Möten med de berörda fotbollsföreningarna

Projektgruppen har träffat representanter från samtliga styrelser i de berörda fotbollsföreningarna; Stocksunds IF, IFK Stocksund, Danderyds Sportklubb, Enebybergs IF och FC Djurholm. Pierre Nystedt har sammanfattat föreningarnas inställning och vad de framfört enligt följande.

Samtliga föreningar ställer sig positiva till en översyn av modellen. Att vara konstgräsägare ställer stora krav på varje enskild förening och tar värdefulla resurser och tid från kärnverksamheten, som är att bedriva en bra fotbollsverksamhet. Samtliga föreningar uppger att det är problematiskt och tungt att bära ansvaret för investeringar och re-investeringar i konstgräsanläggningar.

Modellen fördyrar också för kommunens barn och ungdomar att vara aktiva i en fotbollsförening i Danderyds kommunen. Efter vad som framförts under intervjuerna med föreningarna skulle en utfasning av modellen möjliggöra en sänkning av medlems- och spelaravgifter på upp till 2 500 kronor per år. Lägre medlemsavgifter kommer också locka fler att spela fotboll och möjliggöra att syssla med flera idrotter samtidigt.

Vid en utfasning av modellen skulle kommunen parallellt genomföra en översyn av bidragsreglerna. Det har framförts önskemål och förslag på att införa ett tak för deltagartillfällen och aktiviteter per vecka för att motverka tidig specialisering och träningshets. Detta harmoniserar med Riksidrottsförbundets strategi 2025.

Föreningarna efterfrågar bättre infrastruktur på vissa idrottsplatser och uppger ett behov av fler omklädningsrum, wc, möteslokaler med mera, speciellt vid Danderyds gymnasium.

Samtliga föreningar vill att kommunen i samband med översynen presenterar en ”hemmaplans”-modell som en fördelningsprincip för fotbollsföreningar aktiva i kommunen.

Den önskade modellen går ut på att ”hemmaföreningen” får 75 procent av tillgänglig plantid på sin hemmaplan. Övrig tid kan kommunen fördela, hyra ut till andra fotbollsföreningar verksamma i Danderyd. Varje hemmaförening skulle då få blocktider som de internt kan fördela på föreningens samtliga lag. Fördelning av naturgrästider sker fortsättningsvis via kommunens fritidssamordnare.

Förslag om hemmaplansmodell

En hemmaplansmodell skulle förslagsvis innebära att den historiska ”hemmaföreningen” under en 3-årsperiod får 75 procent av fördelningsbar tid.

Efter en övergångsperiod går hemmaplansmodellen över i den ordinarie fördelningsmodellen där fördelning av tider baseras på aktiviteter och deltagartillfällen.

Fördelningsprinciper är under utredning 2020 och kommer omarbetas till 2021, i ett senare skede kommer kultur- och fritidsnämnden besluta om vilken fördelningsprincip som ska gälla.

Kultur- och fritidsavdelningens sammanfattande bedömning

Idrottsanläggningsenheten ställer sig positiv till en utfasning av modellen då det renodlar driftförhållanden mellan kommunen och föreningarna. Modellen har etablerat många planer på kort tid men enheten ser ett framtida behov av flexibilitet och att kommunen får full rådgivning över skötsel och fördelning av tider. Det likställer fotbollen med de övriga idrotterna i kommunen och ger ett mer rättvist förhållande mellan idrotterna.

Att ta bort Danderydsmodellen möjliggör för fler att spela fotboll då samtliga föreningar har uppgett att det skulle medföra lägre medlems- och spelaravgifter. Fler barn och ungdomar kommer således ha råd att syssla med fler idrotter om det blir en sänkning av medlems- och spelaravgifter. Detta bidrar till en bättre folkhälsa och harmoniserar med Riksidrottsförbundets strategi 2025.

Föreningarna kan fokusera på själva fotbollen och slipper organisera medlemmar och personal i förvaltning och ekonomi i lika stor utsträckning. Föreningarna kan således fokusera på sin kärnverksamhet. Kultur- och fritidsavdelningen ser ett bristande underhåll i de anläggningar som föreningarna har ansvarat för och det genererar högre kostnader på sikt då kommunen måste återställa funktion i aktivitetsytor och fastigheter.

Kommunledningskontorets bedömning av ekonomiska aspekter

Kommunen hade den 31 december 2019 totalt cirka 26,7 miljoner kronor i borgensåtaganden till dessa fem fotbollsföreningar. Föreningarnas konstgräsbolag har tillsammans cirka 3 miljoner kronor i kapitalkostnader (avskrivning och räntekostnad).

Tabell: Danderyd kommuns borgensåtaganden 31 december 2019, i miljoner kronor

Förening	Org nr	Belopp
Danderyds sportklubb	816400-3132	2,4
Enebyberg IF	812000-0503	0,7
FC Djursholm	802416-2276	9,8
IFK Stocksund	802429-0408	6,2
Stocksund IF	816400-2381	3,2
Totalt		22,3

Kommunen betalar ut totalt cirka 1,1 miljoner kronor i olika former av bidrag till fotbollsföreningarna som är kopplat till Danderydsmodellen. Det är cirka 0,7 miljon kronor i bidrag för att eget ansvar, driftbidrag om cirka 0,3 miljon kronor och skolslitage-bidrag om 0,1 miljon kronor.

Föreningarna betalar cirka 3 miljoner kronor i planhyra till sina kostgräsbolag för att täcka upp kostnaderna för bland annat sina lån. IFK Stocksund betalar en planhyra som även ska täcka kostnaderna för klubbhus med omklädningsrum. Om föreningarna skulle betala till kommunen skulle kommunens intäkter för planhyra uppgå till cirka 1,3 miljoner kronor. Det baserar sig på många olika antaganden. Uthyrningsbar tid per plan under normalsäsong är cirka 1 200 timmar (6 mån x 4,5 veckor x 45 timmar). Det finns totalt 11 planer. Pris per timme för normalsäsong kunna se ut enligt följande:

Plan	Pris Ungdom	Pris Vuxen	Antal planer	Tid per plan	Total planhyra
11-man	85 kr	475 kr	5 st	1 200 tim	0,5 mnkr
- vintersäsong	815 kr	815 kr	-	250 tim	0,4 mnkr
9-man	70 kr	390 kr	1 st	1 200 tim	0,1 mnkr
7-man	55 kr	300 kr	4 st	1 200 tim	0,3 mnkr
5-man	40 kr	-	1 st	1 200 tim	0,0 mnkr
Totalt			11 st		1,3 mnkr

Totalt sätt skulle planhyrorna som föreningarna betalar minska med cirka 1,7 miljoner kronor.

Om Danderydsmodellen avvecklas för dessa fem fotbollsföreningar skulle det innebära att kommunen köper konstgräsanläggningarna av föreningarna. Det finns olika värderingsprinciper som kan användas när kommunen köper en anläggning. Antingen kan kommunen köpa anläggningen till bokfört värde eller göra en teknisk värdering av anläggningen. Det går även att kombinera dessa två metoder och ta ett vägt snitt eller den som ger den högst eller lägsta värdering. Kommunen kan även välja att ta hänsyn till skicket på anläggningen; skicket på anläggningen kanske inte motsvarar varken det bokförda värdet eller det tekniska värdet.

En teknisk värdering innebär i korta drag att kommunen beräknar hur mycket det skulle kosta kommunen att anlägga en motsvarande anläggning där markarbetet, konstgräset med mera ingår. Värdet reduceras sedan beroende på ålder på anläggningen med ett så kallat åldersavdrag. Slutligen kommer kommunen fram till ett tekniskt värde på anläggningen. Exempelvis;

- det skulle kosta 10 miljoner kronor att anlägga en konstgräsplan med markarbete
- konstgräsplanen har en genomsnittlig avskrivningstid på 10 år
- anläggningen är 5 år gammal,

då blir det tekniska värdet skulle bli 5 miljoner kronor (*10 miljoner kronor / 10 år x 5 år gammal*).

Metoderna bokfört värde respektive tekniskt värde är transparenta och behandlar alla föreningar likvärdigt. Hur mycket lån en förening har spelar ingen roll för värdet på anläggningen.

Det totala bokförda värdet för de fem föreningarnas anläggningar är cirka 25,5 miljoner kronor den 31 december 2019. Det är cirka 3 miljoner kronor högre än vad kommunen har i totalt borgensåtagande. Kommunledningskontoret har inte kunnat bedöma det tekniska värdet på anläggningarna inom ramen för denna utredning. Ett sådant kommer att tas fram med stöd av extern värderingskompetens om kommunfullmäktige fattar någon form av beslut som innebär att Danderydsmodellen helt eller delvis ska upphöra.

Om kommunen köper för en total summa på cirka 25 miljoner kronor minskar kommunens likviditet med motsvarande. I oktober 2020 har kommunen likviditet nog för att betala motsvarande belopp utan att ta upp nya lån. Vilket skulle innebära inga kostnader skulle uppstå. Om kommunen behöver låna upp motsvarande belopp kommer det att kosta strax under 0,2 miljoner kronor baserat på en genomsnittlig låneränta på 0,6 procent. Skulle det sedan vara så att anläggningarnas verkliga skick medför att värdet på anläggningarna är lägre än det värde kommunen tar över dem för så kan det leda till att värdet på dem måste skrivas ner. Vid en nedskrivning av en tillgång påverkar det årets resultat för kommunen, det vill säga att årets resultat sjunker med motsvarande belopp.

Den totala köpesumman kommer sedan att bokföras på kultur- och fritidsnämnden som i sin tur skulle öka sina kapitalkostnader med cirka 3 miljoner kronor, där avskrivningarna om 2,8 miljoner kronor är den största kostnaden. Det är ett uppskattat värde som baserar sig på samma avskrivningstider som föreningarna har. Om kommunen anser att avskrivningstiderna ska ändras kan beloppet förändras; skrivs värdet ned utifrån resonemanget i stycket ovan minskar kultur- och fritidsnämndens kapitalkostnader.

Kultur- och fritidsnämnden skulle även få lägre bidragskostnader på cirka 1,1 miljoner kronor, högre intäkter från planhyran om 1,3 miljoner kronor samt högre driftkostnader om 0,3 miljoner kronor. Om kommunen övertar driften från IFK Stocksund ökar kommunen kostnader med motsvarande. Sammantaget innebär det att kultur- och fritidsnämnden får ökade kostnader med cirka 0,9 miljoner kronor för att ha övertagit fem föreningars konstgräsanläggningar.

Kommunen kommer de närmsta två åren behöva byta konstgräs på sex planer och ytterligare byte 2025 och 2026 på ytterligare fyra planer. Investeringen kan totalt uppgå till 15 - 20 miljoner kronor beroende på vad som behöver göras och vad priset för en ny konstgräsplan är vid investerings-tillfället. Brutto skulle kapitalkostnader öka med cirka 2 miljoner kronor. Antagandet är att avskrivningstiden är 10 år och en interränta på 1,25 %. Det är däremot svårare att förutspå hur stor nettoförändringen av kapitalkostnaderna blir för kultur- och fritidsnämnden.

I normala fall är nettoförändringen av en investering närmare noll kronor eftersom planerat underhåll eller en reinvestering syftar till att återställa anläggningens värde. Utgå exempelvis från att en konstgräsplan kostade 5 miljoner kronor att anlägga och har 0,5 miljoner kronor i kapitalkostnader samt en avskrivningstid på 10 år. När det tionde året har gått är den helt avbetalad och det finns inga kapitalkostnader längre, de har ersatts med den ny konstgräsplanen, som i sin tur har ett värde som kan motsvara det gamla värdet om 5 miljoner kronor. Det innebär att den nya konstgräsplanen kostar cirka 0,5 miljoner kronor i kapitalkostnader samtidigt som den gamla konstgräsplanen är helt avskriven. Nettoförändringen av kultur- och fritidsnämndens kapitalkostnader kan därför vara närmare noll. Allt beror på konstgräsanläggningarna skick. Om konstgräsanläggningarna behöver åtgärdas innan avskrivningstiden är slut kommer det att uppstå en högre kostnad. För att svara på hur det är med den frågan för de nu aktuella konstgräsanläggningarna behöver kommunen göra fysiska inspektioner av anläggningarna.

Sammanfattningsvis innebär de ovan sagda att om kommunen köpa dessa fem fotbollsföreningarnas konstgräsanläggningar kan kommunens beräknas få ökade kostnader med cirka 0,9 miljoner kronor. Det kan föreligga en nedskrivningsrisk som påverkar kommunens resultat beroende på konstgräsanläggningarna skick. När det gäller framtida investeringar kan det bli en ökad kapitalkostnad upp till 2 miljoner kronor beroende på konstgräsanläggningarna skick dock blir siffran närmare noll om kommunen har gjort en nedskrivning av värdet på anläggningarna.

Den ekonomiska konsekvensen för fotbollsföreningarna borde vara att de minskar sina kapitalkostnader med 3 miljoner kronor. De förlorar bidrag om 0,7 miljoner kronor som avser det egna ansvar för konstgräsanläggningarna som försvinner. IFK Stocksund kommer även att förlora bidrag på cirka 0,3 miljoner kronor för att kommunen övertar ansvaret för konstgräsanläggningarna, vilket borde innebära att föreningen slipper motsvarande kostnader. IFK Stocksund och FC Djursholm får inte det slitagebidrag om 50 000 kronor vardera som utgår under nuvarande förhållanden. Föreningarna betalar idag en planhyra till sina konstgräsbolag på cirka 3 miljoner kronor. De kan komma att betala cirka 1,3 miljoner kronor för planhyra till kommunen och det är i så fall en skillnad om cirka 1,7 miljoner kronor mot vad föreningarna betalar idag i planhyra till sina konstgräsbolag.

Sammanfattningsvis minskar föreningarna kostnader med cirka 0,9 miljoner kronor per år, vilket är i princip samma belopp som kommunens kostnader skulle öka.

Kommunledningskontorets sammanfattande bedömning

Verksamhetsmässigt

Kultur- och fritidsförvaltningens utredning visar på fördelar ur ett verksamhetsmässigt perspektiv på ett samlat ansvar för underhåll och drift av konstgräsplanerna. Kommunen har den kompetens som behövs för att ta det ansvaret medan det för föreningarna är en verksamhetsfrämmande uppgift. Miljömässigt är det också en fördel med ett samlat ansvar.

Upphör Danderydsmodellen och kommunen övertar konstgräsanläggningarna minskar föreningarnas kostnader. Det ska rimligen leda till att föreningarna kan sänka kostnaderna för de medlemmar som deltar i fotbollsverksamhet och även göra det ekonomiskt möjligt för fler att spela fotboll. Detta bidrar till en bättre folkhälsa och harmoniserar med Riksidrottsförbundets strategi 2025.

Ekonomiskt

Om kommunen väljer att avveckla Danderydsmodellen för dessa fem fotbollsföreningar kommer kommunens kostnader beräkningsvis öka med cirka 0,9 miljon kronor och föreningarna får i sin tur cirka 0,9 miljon kronor i lägre kostnader. Kommunens kostnader för att köpa konstgräsanläggningarna kan uppgå till närmare 26 miljoner kronor. Därutöver kan investeringar i nyanläggning av konstgräsplaner komma att totalt uppgå till 15 till 20 miljoner kronor. Om kvaliteten på konstgräsanläggningarna är sämre än det bokförda värdet kan det kosta kommunen upp till 2 miljoner kronor extra i kapitalkostnader när investeringarna är klara längre fram i tiden.

Dessa beräkningar bygger på en värdering i nivå med bokförda värden och det föreningarna har redovisat om sin ekonomiska ställning. Det är oklart vad en jämförelse med ett tekniskt värde ger för utfall. Kommunen behöver hitta en så rättvisande och rättvis värderingsmodell som möjligt mellan bokfört värde och tekniskt värde.

Sammantaget

Beräkningarna visar att kostnaderna uppskattningsvis kan öka för kommunen med upp till 0,9 miljoner kronor per år jämfört med kostnader idag för drift och bidrag till föreningarna, något beroende på slutlig värderingsmetod som grund för köpeskillingen för de olika konstgräsplanerna. Det ger dock bättre förutsättningar för mer rationell drift och underhåll och bättre miljömässigt omhändertagande av det granulat som konstgräsanläggningar släpper ifrån sig. Livslängden på konstgräsanläggningarna kan förbättras genom växelvis vinteranvändning av planerna. Föreningarna kan koncentrera sig på sin kärnverksamhet och de minskade medlems- och spelaravgifter som rimligen ska följa på att föreningarnas kostnader minskar gör fotbollsverksamhet tillgänglig för fler. Fördelarna bedöms överstiga de ökade kostnaderna för kommunen även om anläggningarnas faktiska värde visar sig lägre än det som kommunen övertar anläggningarna för och en nedskrivning kan behöva ske.
